

Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Heerlen,
25 mei 2021

Onderwerp

Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021-2036

Inleiding/aanleiding

In de gemeente Heerlen volgen ca. 8.000 leerlingen voortgezet onderwijs bij scholen van de bevoegde gezagen Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad Limburg (SVOPL), Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) en CITAVERDE College Heerlen (Citaverde). Het Heerlense scholenlandschap voor voortgezet onderwijs is divers. Er zijn verschillen in opleidingen, onderwijsconcepten en omvang. Op dit moment zijn er twaalf locaties waar voortgezet onderwijs wordt aangeboden, van Praktijkonderwijs tot en met Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs.



Ter voorbereiding op het Nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) voortgezet onderwijs heeft de gemeente samen met de betreffende schoolbesturen een analyse gemaakt van de scholen binnen de gemeente Heerlen. Dit zorgde voor duidelijkheid over de staat van de verschillende gebouwen en maakte dat de opgave voor de komende periode helder werd.

Heerlen Noord heeft na realisatie van het nieuwe St. Janscollege (oplevering 2023), samen met het Emmacollege en Broeklandcollege, een compleet en toekomstbestendig onderwijsaanbod. Er is in de voorbije jaren fors geïnvesteerd in dit stadsdeel waardoor

genoemde schoolgebouwen in uitstekende staat (zullen) verkeren en klaar zijn om het onderwijs van nu en dat van de toekomst optimaal te kunnen faciliteren.

Voor Herlecollege, Grotiuscollege, Vrijeschool Parkstad en het Bernardinuscollege, allen gelegen in de stadsdeel Heerlen-Stad, geldt echter dat huisvestingsvragen momenteel of in de nabije toekomst aan de orde zullen zijn. Deze vraagstukken zullen dan ook centraal staan in het IHP voor de komende jaren.

Hierna zullen we kort ingaan op wat de opgaves bij de diverse scholen zijn.

Herlecollege

Uit onderzoek is gebleken dat het gebouw van het Herlecollege (bouwjaar 1969/1972) aan het einde van haar levensduur is, zowel technisch als functioneel. Het casco is sterk verouderd, het binnenmilieu is matig tot slecht en de af- en inbouw is volledig afgeschreven. Conclusie van het onderzoek is dat vervangende huisvesting het meest passende toekomstperspectief is. Renovatie van het bestaande casco is gezien de opbouw technisch complex en economisch niet meer zinvol.

Grotiuscollege/Vrijeschool Parkstad

Het Grotiuscollege is gehuisvest in een gebouw dat dateert uit 1951 en daarna in 1958, 1960, 1998 en 2011 is uitgebreid en/of gerenoveerd. Dit pand kent een aantal (dak, gevels, installaties) dringende aandachtspunten. Het inbouwpakket is daarentegen nog van goede kwaliteit. Op grond van de beoordeling wordt geadviseerd om het gebouw integraal aan te pakken door middel van ofwel vervangende huisvesting, dan wel een levensduur verlengende renovatie.

De Vrijeschool is nu tijdelijk (tot 01-08-2022) ondergebracht in een voormalig Arcus pand aan de Drieschstraat. Vanwege het aflopende huurcontract is vooruitlopend op de toekomstige definitieve huisvesting, een tijdelijk onderkomen voor deze school voorzien in het huidige pand van het Grotiuscollege aan de Akerstraat. De daar nu heersende overmaat maakt deze tijdelijke inhuizing mogelijk.

Het toekomstperspectief voor Grotiuscollege/Vrijeschool Parkstad bestaat uit een unilocatie voor het samenstel van beide scholen op een plek in of zeer nabij Heerlen-centrum. Beide scholen willen zich de komende jaren nadrukkelijk gaan positioneren als scholen met een onderscheidend profiel en een regionale functie. De aanwezigheid van centrumvoorzieningen, zoals de nabijheid van ov-knooppunten, worden hiervoor belangrijk geacht. Bovendien sluit dit perspectief aan op de wens van de gemeente Heerlen om meer onderwijsaanbod in het centrum te realiseren.

Bernardinuscollege

Deze school met bijbehorend markant schoolgebouw kent een rijke historie. Het oudste bouwdeel stamt uit 1913. Daarna hebben vele aanpassingen/renovaties plaatsgevonden in 1922, 1930, 1953, 1961, 1962, 1971 en 2000. Het gebouw is op relatief korte termijn toe aan renovatie en verduurzaming. Om duidelijkheid omtrent de technische ingrepen en de bijbehorende investeringskosten te verkrijgen is een nader onderzoek noodzakelijk.

Sintermeertencollege

Vanwege de voorziene stijging van het leerlingenaantal zal op korte termijn onderzoek worden gedaan naar de toekomstige ruimtebehoefte in relatie tot de capaciteit van dit schoolgebouw en vervolgens een doorkijk naar de meest wenselijke (al dan niet tijdelijke) oplossingsrichting.

Techniecollege

Deze school is een samenwerking tussen LVO, SVOPL en VISTA college (MBO) voor een periode van 10 jaar (tot 01-09-2026). Het VMBO en MBO is gezamenlijk ondergebracht in het voormalig techniekgebouw van VISTA aan de Schandelermolweg. Ten aanzien van dit pand zal conform het contract uiterlijk in schooljaar 22/23 een besluit dienen te worden genomen omtrent renovatie van het huidige pand dan wel nieuwbouw.

Praktijkschool, de Nieuwe Thermen

Deze schoolgebouwen zijn voldoende toegerust voor het onderwijs dat er wordt geboden en er zijn geen aandachtspunten of maatregelen voorzien.

Citaverde college

De gemeente draagt geen verantwoordelijkheid voor de huisvesting van groenonderwijs. Vanzelfsprekend wordt er wel voortdurend afgestemd.

Zoals geschetst zijn de genoemde locaties in termen van gebouwen en het faciliteren van modern onderwijs sterk verschillend van elkaar zowel in omvang, bouwjaar als functionele opzet. Hierdoor hebben zowel de gemeente Heerlen als de schoolbesturen behoefte aan een heldere visie ten aanzien van de onderwijshuisvesting voor de komende periode. Het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs bepaalt op basis van visie, gerichte analyse, scenario-ontwikkeling en financiële vertaling de kaders waarbinnen de gemeente Heerlen samen met de schoolbesturen investeert in de onderwijshuisvesting. Dit IHP kenmerkt zich door het onderbouwen van die strategische keuzes. Zowel de gemeente Heerlen en de schoolbesturen hebben hierdoor zicht op de benodigde toekomstige investeringen in onderwijshuisvesting en kunnen daarop plannen. Het voorliggende IHP is een door alle betrokken partijen gedragen document.

Uitwerking van het genoemde scenario helpt ons te komen tot de voorbereiding en uitvoering van vervangende huisvesting voor respectievelijk het Herlecollege én voor Grotiuscollege/Vrijeschool Parkstad op nader te bepalen locaties. Bij voorkeur in of in de nabijheid van het centrum waarmee invulling gegeven wordt aan de gemeentelijke ambitie om onderwijs naar de binnenstad te verplaatsen.

Bij instemming met de verdere uitwerking van het voorkeursscenario 4, zoals beschreven in de haalbaarheidsstudie, zal deze variant de komende maanden in overleg met de betreffende stakeholders verder worden onderzocht en geconcretiseerd. Hiervoor zal o.a. een locatie worden gezocht die voldoet aan de wensen van de schoolbesturen alsmede de gemeentelijke ambitie.

Op het moment dat de inhoudelijke kaders geschetst zijn, een mogelijke locatie bekend is en de financiële consequenties helder zijn, zal dit middels een voorstel aan uw raad ter besluitvorming worden voorgelegd.

Kader

Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs.

Op grond van de gemeentewet (art. 149) en de Wet op het voortgezet onderwijs (art. 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een huisvestingsplan vast te stellen.

Kernthema:

Onderwijs

Bevoegdheid

Gemeenteraad

Voorstel

1.1 het *Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021-2036* alsmede de bijbehorende *Haalbaarheidsstudie* en *QuickScan Herlecollege/ Grotiuscollege/ Vrijeschool Parkstad* vast te stellen;

1.2 In te stemmen met de verdere uitwerking van het voorkeursscenario 4 zoals weergegeven in hoofdstuk 5 'advies en aanbeveling' van de *Haalbaarheidsstudie*;

1.3 Een voorbereidingskrediet van € 300.000,- ter beschikking te stellen ten behoeve van de uitwerking van scenario 4;

2. In te stemmen met het doen van een onderzoek naar de noodzakelijke ingrepen/voorzieningen in het gebouw van het Bernardinuscollege, Akerstraat 95/97.

Argumenten

1.1 *Het IHP VO stelt de beleidskaders en meerjarenperspectief vast ten aanzien van het voortgezet onderwijs.*

In tegenstelling tot de werkwijze (uitsluitend) op basis van de verordening, wordt in het IHP uitgegaan van een proactief onderwijshuisvestingsbeleid. In formele zin laat de gemeente hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht, op grond van de taak die zij heeft in het voorzien van huisvesting voor het funderend onderwijs, wenst in te vullen.

Het IHP:

- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief beleid te voeren;
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het (investerings-)beleid kan worden afgestemd;
- Vormt het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2021-2036;
- Vormt het concrete kader voor het uitvoeringsgericht overleg met kaderstelling voor de eerste periode van 2021-2025.

Door een IHP te ontwikkelen kan worden ingespeeld op de volgende nationale ontwikkelingen:

- De aangekondigde wettelijke status van IHP's waarbij deze een meer verplichtend karakter moeten krijgen en renovatie en levensduurverlenging als een voorziening in de wet zal worden verankerd;
- De eis dat alle nieuwe schoolgebouwen bijna energieneutraal (BENG) dienen te zijn en de verdere ambities die voortvloeien uit het klimaatakkoord.

Na vaststelling van het IHP zal een uitvoeringsprogramma worden opgestart. In het uitvoeringsprogramma worden volgens jaarprogramma's en haalbaarheidsstudies projecten nader geconcretiseerd. Het IHP geeft de basis voor het verwachte beslag op de begroting. Betrokken partijen komen bij nieuwbouw of grootschalige renovatie per initiatief tot formalisering van de afspraken, bijvoorbeeld middels een samenwerkingsovereenkomst.

1.2. Uitwerken van het voorkeursscenario biedt zo snel mogelijk duidelijkheid over de toekomstige huisvesting voor het Herlecollege en Grotiuscollege/Vrijeschool Parkstad. Een belangrijk en urgent onderdeel in de uitwerking van het IHP, bestaat uit het beantwoorden van huisvestingsvragen van het Herlecollege en van het Grotiuscollege in combinatie met de Vrijeschool Parkstad.

In het kader van het IHP is een haalbaarheidsstudie gedaan naar de mogelijke toekomstscenario's voor de betreffende drie scholen. Dit betreft onder meer een beoordeling van de bestaande gebouwen aan de Heldevierlaan (Herlecollege) en de Akerstraat (Grotiuscollege), het geven van een aflopend huurcontract van de Vrijeschool Parkstad per augustus 2022, het bepalen van mogelijke scenario's en het beoordelen van deze scenario's ten aanzien van functionele mogelijkheden en benodigde middelen.

Uiteindelijk heeft deze studie geleid tot de formulering van een 5-tal mogelijke toekomstscenario's ten aanzien van de huisvesting van deze scholen. Het scenario dat daar uit het oogpunt van onderwijsinhoud, duurzaamheid en verantwoord investeren het beste naar voren kwam willen we nu nader gaan uitwerken.

1.3 Voorbereidingskrediet is noodzakelijk voor uitwerking scenario 4

Voor het verder uitwerken van scenario 4 zullen diverse onderzoeken uitgevoerd dienen te worden en zal een projectorganisatie opgezet worden. Via het voorbereidingskrediet worden deze kosten gefinancierd. Bij het voorleggen van het investeringskrediet aan de raad zullen de voorbereidingskosten hierin, daar waar mogelijk, meegenomen worden en verrekend met de investering.

2. De gebouwen van het Bernardinuscollege zijn aan renovatie en verduurzaming toe.

Gezien het beeldbepalend en markant karakter van het schoolgebouw van het Bernardinuscollege aan de Akerstraat, zal dit gebouw naar verwachting nimmer voor vervangende huisvesting c.q. nieuwbouw worden aangemerkt. Het oudste bouwdeel kent als bouwjaar 1913. Op hoofdlijnen bestaat het Bernardinuscollege uit twee gebouwen: het klassieke schoolgebouw met daarin HAVO en Atheneum en een gebouw uit 1961 dat het Gymnasium huisvest. Gezien de noodzaak om ook dit schoolgebouw geschikt te houden voor modern hedendaags onderwijs zal levensduur verlengende renovatie en verduurzaming aan de orde zijn.

Om de ingrepen (renovatie, verduurzaming en faciliteren onderwijsinhoudelijke eisen) met bijbehorende investeringskosten inzichtelijk te krijgen, is nader onderzoek van deze schoollocatie noodzakelijk. Dit onderzoek zal in overleg met het schoolbestuur worden gedaan waarna het eindresultaat ter besluitvorming aan uw raad zal worden voorgelegd.

Tegenargumenten en risico's

N.V.T.

Kosten en dekking

1. De concrete financiële uitwerking van scenario 4 zal naar verwachting in de 2^e helft 2021 ter besluitvorming aan uw raad worden aangeboden. Vooruitlopend hierop dienen reeds kosten gemaakt te worden ten behoeve van deze uitwerking. Hiervoor is een voorbereidingskrediet van € 300.000,- geraamd.

Deze eenmalige incidentele lasten ad € 300.000 worden opgenomen in de begroting 2022 en daar waar mogelijk verrekend met het investeringskrediet dat aan de raad wordt voorgelegd.

2. Het budget t.b.v. het onderzoek van het gebouw van het Bernardinuscollege nemen we mee in het proces van de begroting 2022. De kosten van dit onderzoek zullen op basis van op te vragen offertes worden bepaald.

Communicatie

In afstemming met de schoolbesturen zullen alle betrokkenen, waaronder personeel van de scholen, ouders, leerlingen en andere stakeholders worden geïnformeerd over dit IHP en het vervolgproces.

Er zal een persbericht worden verzonden over de hoofdlijnen van het nieuwe IHP.

Evaluatie

Gedurende het te doorlopen traject zal er structureel ambtelijke en bestuurlijke afstemming en evaluatie met de schoolbesturen plaatsvinden.

Planning, procedure en uitvoering

Nadere uitwerking van het voorkeursscenario zal plaatsvinden in de planperiode 2021. Hiervoor zal een inventarisatie en vervolgens financiële en ruimtelijke vertaling noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van het onderzoek van het Bernardinuscollege zal, zoals weergegeven onder argument 2, het eindresultaat na afronding van het onderzoek, aan uw Raad worden voorgelegd.

Bijlagen

- Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021-2036;
- Haalbaarheidsstudie;
- Samenvatting QuickScan.

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de gemeentesecretaris a.i.
L. Schouterden

de burgemeester,
drs. R. Wever

Dit voorstel is digitaal ondertekend en is daarom niet voorzien van handtekeningen.

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer BWV-21001138;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

- 1.1 het Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021-2036 alsmede de bijbehorende Haalbaarheidsstudie en QuickScan Herlecollege/ Grotiuscollege/ Vrijeschool Parkstad vast te stellen;
- 1.2 In te stemmen met de verdere uitwerking van het voorkeursscenario 4 zoals weergegeven in hoofdstuk 5 'advies en aanbeveling' van de Haalbaarheidsstudie;
- 1.3 Een voorbereidingskrediet van € 300.000,- ter beschikking te stellen ten behoeve van de uitwerking van scenario 4;
2. In te stemmen met het doen van een onderzoek naar de noodzakelijke ingrepen/voorzieningen in het gebouw van het Bernardinuscollege, Akerstraat 95/97.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever